

A Szkeptikus Társaság állásfoglalása a bioenergetikai gyógyítás jogi szabályozásával kapcsolatban

A nem-konvencionális gyógyászati tevékenységet (köznyelven természetgyógyászat, alternatív gyógyászat, komplementer medicina stb.) 1997. óta rendeletek szabályozzák^{1, 2}. A már több mint tízéves minisztériumi rendelet felülvizsgálata folyamatban van, és rövid időn belül várható egy felfrissített jogszabály megjelenése³. A Szkeptikus Társaságnak alapvető problémái vannak a nem-konvencionális gyógyászat jogi szabályozásával kapcsolatban, az új szabályozás előkészítésében nem vett részt. Tudomásunk szerint a "bioenergetikai alapú gyógyítás" kikerülne a rendelet hatálya alól, és ezt a lépést helyeselni tudjuk. Szeretnénk, ha legalább ez a változtatás ténylegesen megtörténne, bezárulna az a kiskapu, amely lehetőséget nyújtott egy ennyire tudománytalan gyógyító tevékenység műveléséhez bármiféle komolyan vehető egészségügyi képesítés nélkül.

Indoklás

A jogalkotó (Népjóléti Minisztérium, 1997) szerint a különféle nem-konvencionális gyógyítási tevékenységek külön jogi szabályozására azért volt szükség, mert enélkül az ezen a területen végzett szolgáltatások ellenőrzése, a "fogyasztók", páciensek biztonságának védelme nem lett volna biztosítva. A rendelet – a minisztérium képviselői szerint – nem azt fejezi ki, hogy ezek a tevékenységek bizonyítottan hatásosak lennének, csupán szabályozási szerepet tölt be egy, az egészséggel kapcsolatos tevékenységi körben. A hatékonyság és biztonság tudományos kérdés, amelyet a tudományos élet képviselőinek, szervezeteinek kell megítélniük.

Ezzel a megközelítéssel sokan nem értenek egyet. Ezen álláspont szerint a rendelet léte – a jogalkotó eredeti szándékától függetlenül – a fogyasztókban, sőt az alkalmazókban is azt a benyomást alakíthatja ki, mintha a szabályozott eljárások hatékonysága igazolva lenne. Komoly szakértők szerint szabályozás, szabványosítás csak elfogadott tudományos alap esetén lehet hatásos, nélküle éppen a tudományos igazolás vagy cáfolat gátjává válhat⁴.

Az egészségügyi tevékenység a nem-konvencionális módszereket tárgyaló külön jogszabály nélkül is szabályozott. Egészségügyi beavatkozást csak orvos végezhet! A módszereket nem szükséges jogszabályba foglalni, azok hatékonyságának, biztonságának kérdése tudományos témakör. A külön rendelet felállításának – igen vitatható – célja elsősorban az, hogy meghatározott gyógyító tevékenységeket nem orvosi végzettséggel is lehessen művelni, illetve hogy az ilyen tevékenységet végzők ne törvénytelenül működjenek, ne marginalizálódjanak. Ezek az érvek gyökeresen ellentétesek azzal a törekvéssel, hogy az egészségügynek minél inkább igazolt módszereket kell alkalmaznia, és a nem igazolt hatékonyságú és nem biztonságos beavatkozásoknak fokozatosan ki kell szorulniuk.

Az 1997-es rendelet másik célja, hogy a különféle nem-konvencionális tevékenységek végzéséhez szükséges alapvető oktatási, vizsgázási tematikát megadja. Ez véleményünk szerint tudományos kérdés, és a jogi szabályozást megint csak az kényszeríti ki, hogy ezek a módszerek nem rendelkeznek tudományos háttérrel, sőt a legtöbb esetben a nemtudományos hátterük sem egységes. Ezért "jogszabályi definíció" nélkül gyakorlatilag lehetetlen a módszerek beazonosítása. A rendelet ennek következtében még az olyan eljárások

(akupunktúra, homeopátia stb.) esetében is definiálja a tevékenységet, amelyeket egyébként csak orvosok által művelhetőnek minősít. Tudományosan elfogadott, jól definiált módszerek nem követelnének külön jogi szabályozást. A röntgen, az EEG, a PET, stb. használatát, definícióját, oktatási tematikáját nem kell jogszabályban rögzíteni – ez tudományos kérdés.

Mindezen problémák ellenére a rendelet általi szabályzás legalább valami platformot biztosított ahhoz, hogy tudni lehessen, kinek és hova kell a tudományos kritikát címezni. Tudományosan ugyan az elmúlt tíz év – a hasonló európai folyamatok ellenére – nem tisztázta a helyzetet, de terminológiai, szervezeti szempontból előrelépést jelentett. A magyar szabályozás ráadásul a nem-konvencionális gyógyító tevékenységek igen nagy részét kötötte orvosi végzettséghez, ezért fennmarad az a remény, hogy a felsőfokú orvosi, természettudományos végzettségű szakemberekkel érdemben lehessen klinikai tesztekéről, biológiai, fizikai hatásmechanizmusokról tárgyalni.

A bioenergetikai gyógyászat esetében azonban különösen kirívó a helyzet. Úgy látjuk, hogy az érintettek az elmúlt tíz év "törvényileg védett" környezetében sem voltak képesek a bioenergetika fogalmát definiálni, egységes oktatási tervet felállítani, ezért az ilyen módszerek vizsgálata, kritikája – és szabályozása is – lehetetlen marad. A bioenergetikai gyógyászat címkét egymástól teljesen különböző, egymással inkompatibilis módszerekre, elméletekre alkalmazzák. Itt nyilvánul meg egyértelműen, hogy a tudományos alap teljes hiánya értelmezhetetlenné tesz egy ilyen jogszabályt, és egyben kikaput nyújt ahhoz, hogy gyakorlatilag bármilyen ezoterikus tevékenységet gyógyításnak lehessen feltüntetni. Ezért javasoljuk a bioenergetika kihagyását a módosított rendeletből. Az ilyen módszereket egyértelműen a sarlatánság kategóriájába kell sorolni – azaz nem szabad jogszabályokkal védeni.

A Szkeptikus Társaság továbbra is komoly fenntartásokkal viszonyul a nem-konvencionális gyógyászati tevékenységek jelenlegi és tervezett jogi szabályzásához. Azonban úgy ítéli meg, hogy a teljesen nyilvánvalóan ezoterikus, tudománytalan bioenergetikai gyógyítás jogi védettségének megszüntetése egy olyan józan kezdeményezés, amelyhez csatlakoznia kell.

A Szkeptikus Társaság 2007 augusztusában nyilatkozatot fogalmazott meg az alternatív gyógyászat témakörében. A nyilatkozat teljes szövege a http://www.szkeptikustarsasag.hu/cam_nyilatkozat címen olvasható.

Hivatkozások

¹ [40/1997. \(III. 5.\) Korm. rendelet](#)

² [11/1997. \(V. 28.\) NM rendelet](#)

³ [Előterjesztés a Kormány részére a nem-konvencionális eljárásokról](#)

⁴ E Ernst and A Fugh-Berman: [Complementary and alternative medicine needs an evidence base before regulation](#) – West J Med. 1999 September; 171(3): 149-150.